

CO₂ kvóta kereskedelem

2010. március 4-én az Energetikai Szakkollégium Egyesület szervezésében a Pattantyús-Ábrahám Géza emlékfélév részeként Sáling Péter, a MOL Nyrt. munkatársa tartott előadást **A vállalati emisszió-kereskedelem hazai és nemzetközi dimenziói** címen.

Egy rövid bemutatkozás után az előadó bevezetőjében először a MOL csoport felépítéséről beszélt. Jelenleg a csoport négy főbb részre osztható: Kutatás-termelés, Gáz és Energia (rövidesen megszűnik/átalakul), Feldolgozás és Kereskedelem, Petrolkémia. Ezen területek a csoport nagyobb cégei között oszlanak meg. A csoport főbb cégei: Mol, Slownaft, INA, illetve a TVK.

Sáling Péter előadás második részében a MOL csoport kereskedelmi egységének tapasztalatait is felhasználva bemutatta kvótakereskedelmi rendszert, ezen belül is főként az Európai Unióban alkalmazott Európai Kereskedelmi Rendszer (ETS) működését, illetve ennek kapcsolatát a nemzetközi piacokkal és a Kiotói-egyezmény által létrehozottakkal.

Az Európai Unió (EU) a Kiotói Jegyzőkönyvben vállalta, hogy az üvegházhatású gázok 1990-es kibocsátási szintjét a 2008-2012-es évek átlagában 8%-kal csökkenti. Ahhoz, hogy ezt a legoptimálisabb gazdasági teher mellett tudja teljesíteni, létrehozott egy európai kibocsátás-kereskedelmi rendszert (EU ETS). Az ETS rendszer keretében az egyes országok résztvevő ipari létesítményei évente meghatározott számú kibocsátási jogosultsággal (EUA - EU Allowance Unit) gazdálkodhatnak. Egy EUA 1 tonna CO₂ kibocsátására jogosít, s ezen egységekkel a részvényekhez hasonlóan napi áron kereskednek. Amennyiben egy létesítmény éves kibocsátása meghaladja a számára kiosztott kvótát, további egységeket kell vásárolnia a piacon, de fölösleg esetén el is adhat. Ez úgy keletkezhet, ha például egy létesítmény egy technológiai újítás, vagy (az energiaszektorban) tüzelőanyag-váltás útján csökkenteni tudja kibocsátásait, így értékesíthető fölöslege képződik, melyet eladhat.

Az ETS rendszer alapjait 2005-ben fektették le az EU-ban, s a teljes rendszer három fő fázisban kerül kialakításra:

Az első fázis 2005-től 2007-ig tartott. A rendszer kezdetben 12000 ipari létesítményt foglalt magába, amelyek az EU CO₂ kibocsátásának körülbelül 40 %-ért feleltek.

A második fázis – ami jelenleg is tart – 2008-ban indult és 2012 fog tartani. Ezen időszakban az első fázis során szerzett tapasztalatok alapján bevezettek néhány módosítást. Ez közül is talán a legfontosabb, hogy az Európai kvótapiacon engedélyezetté vált a Kiotói-egyezményben létrehozott CER (Certified Emission Reduction – projekt alapú kibocsátási egység) kereskedés. Ezzel összefüggésben bevezetésre került az úgy nevezett Tiszta Fejlesztési Mechanizmus (CDM), amely projekt alapon lehetővé tette a CER használatát. Továbbá ezen CER egységeket az EUA-val együtt fel lehet használni, valamint az esetlegesen keletkező többlet kvótát a – bizonyos korlátok között – az Európai piacon kívül is értékesíteni lehet.

A harmadik fázis 2013-ban indul és várhatóan 2020-ig fog tartani. A tervezett változások még formálódnak, de annyi biztosnak tűnik, hogy szigorodni fognak a kvóta allokációs szabályok, valamint a mostani rendszerrel ellentétben az egész EU-ra fog történni egy össz-kvóta megállapítás, amit az egyes tagállamok maguk között osztanak majd fel.

A rendszerben érintett vállalatok ebben úgy vesznek részt, hogy a kereskedelmi egységük a kvótapiacon vesz vagy elad EUA-t vagy CER-t attól függően, hogy ezekre milyen igény van. Ezen egységek a már működő berendezéseknél, illetve a jövőbeli beruházásoknál is szükségesek. Cél, hogy az EUA és a CER optimális arányát megtalálják, illetve, hogy az adott cégnek csak annyi kvótája legyen, amennyire szüksége van, mert többlet esetén elveszik a benne rejlő összeg, illetve hiány esetén büntetésre számíthat. Az optimumra tehát mind rövid, mind hosszú távon törekedniük kell a cégeknek.

Az előadás után lehetőség nyílt kérdések feltételére is, amivel sokan éltek. Főleg különböző energetikai cégek munkatársa érdeklődtek és tettek fel sok érdekes kérdést, amelyre a kapott válaszokból még mélyebb belátást kapott a hallgató a kvótakereskedelem rejtelseibe.

Krutzler János

Energetikai Szakkollégium tagja, a rendezvény társszervezője